

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm voluntas humana Christi elicere potuerit actum minùs perfectum, omisso perfectiori, sibi possibili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

peccare in sensu composito unionis, sed tantum in sensu diviso, ut hic intelligitur, nihil aliud est, quam non posse conjungere peccatum cum unione, seu cum peccato retinere unionem: sicut in quolibet homine iusto non posse peccare in sensu composito gratiae habitualis, sed tantum in sensu diviso, nihil aliud est, quam non posse conjungere peccatum cum gratia habituali, seu cum peccato retinere gratiam habitualement.

Contra est 3. Quia si ita est, unio hypostatice pendebat in conservari, ac proinde in esse ab actionibus humanitatis, & humanitas prius naturam operabatur, quam esset unita Verbo. Sed hoc est falsum: nam substantia quaelibet natura saltem prius subsistit in se, vel in alio, quam operetur. Ergo humanitas Christi prius saltem natura subsistebat in Verbo, quam operaretur. Ergo prius saltem natura, quam operaretur, unita erat Verbo. Ergo unio hypostatice prius saltem natura existeret, quam quaelibet operatio humanitatis, adeoque existeret independentem, & antecederet ad quamlibet operationem humanitatis.

ARTICULUS III.

Utrum voluntas humana Christi elicere potuerit actum minus perfectum, omisso perfectiori, sibi possibili.

RESPONSIO I.

Humanitas Christi potuit potentia saltem physica elicere actum minus perfectum, omisso perfectiori, sibi possibili.

Prob. breviter. Nam si Christus, ut homo non potuit potentia saltem physica, actum minus perfectum elicere, omisso perfectiori, sibi possibili, fuit antecederet ac physice determinatus intrinsece ad actum perfectiorem. Falsum conf. Ergo, &c. Seq. maj. per se patet. *Prob. min.* Nam si Christus fuit antecederet ac physice determinatus intrinsece ad actus perfectiores, eliciendo actus perfectiores, & in quibuslibet circumstantiis optimum semper eligendo, non fuit dignus laude, gratitudine, & premio, quod est falsum, & absurdum. Ergo, &c.

Dices 1. Quantumvis supponatur Christus fuisse antecederet ac physice determinatus intrinsece ad optimum, potuit tamen inter actus optimos eligere hunc vel illum, quorum neuter erat melior altero, sique unum elegit liberè, cum posset illum non eligere, sed alterum. Ergo unum eligendo prae altero, laude, gratitudine ac premio dignus fuit. Ergo Christus potuit cum antecederet ac physica ad optimum determinatione intrinseca, habere libertatem, ad laudem, gratitudinem & premium sufficientissimam. *R. neg.* utramque conf. Ratio negandi est, quia libertas eligendi hunc vel illum actum ex duobus plane similibus, vel aequalibus, est quidem libertas in genere physico; at non est libertas in genere moris, & qualis in prudenti estimatione requiritur ad laudem, gratitudinem & premium.

Dices 2. Atqui ad libertatem in genere moris non requiritur libertas inter inaequalia, sed libertas inter aequalia sufficit. Nego. *Probabis.* Deus non est active indifferens ad actus inaequales; omnes enim actus divinae voluntatis sunt infinite honesti; & tamen Deus operatur honestè ac laudabiliter in genere moris, determinando se ad hunc actum, potius quam ad alium aequè bonum ac perfectum, ad quem poterat se determinare. Ergo, &c. *R. neg.* conf. Deus enim non est quidem indifferens ad actus inaequales, propter rationem datam; at est indifferens ad objecta inaequalia. Deus itaque operatur honestè & laudabiliter in genere moris, eligendo hoc objectum, quia licet non possit habere actum minus bonum, posset tamen eligere objectum minus bonum: unde actus ejus honestus est & laudabilis in genere moris, quia eligit objectum magis bonum, cum posset minus bonum eligere.

Nota. Ad honestatem & laudabilitatem in genere moris, requiritur, & sufficit inaequalitas in actibus, vel in objectis, ex quibus unum prae alio potest eligi: Unde ubi neque in actibus, neque in objectis reperitur inaequalitas, ibi nullum prorsus est fundamentum laudis, & imputabilitatis in genere moris.

Dices 3. Ipsa bonitas formalis actus, quo Deus eligit objectum aliquod, illi tribuitur, & imputatur ad laudem in genere moris. Ergo Deus honestè ac laudabiliter in genere moris operatur, praecise quia ponit actum bonum, quamvis hoc actu, vel alio aequè bono carere non possit. *R. neg.* conf. Ratio negandi est, quia bonitas ipsa actus, quo Deus eligit objectum aliquod, ideò illi ad laudem in genere moris tribuitur, quia objectum illud, quod per actum eligit, melius est objecto alio, quod posset eligere; vel, si vis, quod idem est, quia per actum, objectum melius minus bono anteponit liberè.

Dices 4. Actus quo Deus eligit objectum melius, cum posset eligere minus bonum, non est melior nec perfectior, quam actus alius, quo objectum minus bonum eligeret. Ergo gratis dicitur Deus operari honestè & laudabiliter in genere moris, ed quòd eligit objectum melius, cum posset minus bonum eligere. *Probabis ant.* Quia omnes actus divinae voluntatis aequalem habent bonitatem ac perfectionem, cum omnes sint infinite boni ac perfecti.

R. neg. conf. Itaque quamvis actus, quo Deus eligit objectum melius, non sit melior ac perfectior actu alio, quo minus bonum eligeret, ut probatum est, habet tamen honestatem & laudabilitatem in genere moris, quam non haberet actus alius, quia majorem habet bonitatem objectivam, vi cuius haberet etiam majorem bonitatem formalem, si possibile esset. Unde per actum illum Deus rectè dicitur operari honestè ac laudabiliter, non solum in genere physico, sed etiam in genere moris: is enim rectè censetur operari honestè ac laudabiliter in genere moris, qui liberè eligit majorem bonitatem objectivam, atque ita majus ad laudem fundamentum ponit liberè, quantum est ex parte objecti, licet non ponat majus, quantum est ex parte actus; quia possibile non est, ed quòd actus ejus omnes essentialiter habent aequalem bonitatem, ac perfectionem formalem in genere physico.

Dices 5. Si imputatur Deo ad laudem in genere moris, quòd eligit objectum melius, quamvis actus quo eligit, non sit melior ac perfectior; debet quoque ei imputari ad vituperium aliquod, si eligit objectum minus bonum, quamvis actus non sit minus bonus. *R. neg.* seq. Nam si Deus esset aliquo modo vituperandus, ed quòd eligeret objectum minus bonum, vel quia peccaret, vel quia saltem moraliter deficeret, bonum minus majori praefereendo. Neutrum dici potest. Non primum, ut per se clarum est. Non etiam secundum: nam ille moraliter deficere dicitur, qui voluntariè caret actu meliori ac perfectiori, quem posset habere. At Deus minus bonum eligendo, non sic careret actu aliquo meliori ac perfectiori, quem habere posset, eligendo scilicet bonum majus: actus enim quo Deus minus bonum eligit, tam bonus ac perfectus est in genere physico, quam bonus ac perfectus esset actus quo eligeret bonum majus; cum in genere physico sit infinite bonus ac perfectus.

At inquires. Actus, quo Deus eligeret minus bonum, non haberet honestatem ac laudabilitatem in genere moris, quam haberet actus, quo majus bonum eligeret. Ergo Deus eligendo minus bonum, voluntariè careret aliqua perfectione, quam habere posset eligendo bonum majus, adeoque deficeret moraliter, & sic aliquo modo vituperandus esset. *R. neg.* conf. Ratio est, quia honestas & laudabilitas in genere moris, quam haberet actus, quo Deus majus bonum eligeret, nullam perfectionem & bonitatem dicit supra bonitatem ac perfectionem in genere physico, quam haberet actus quo Deus eligeret minus bonum: unde ex eo quòd actus aliquis divinae voluntatis

tatis non habet honestatem & laudabilitatem in genere moris, vel quia necessarius est, vel quia non tendit in majus bonum; non minus bonus ac perfectus est, nec minus voluntatem divinam perficit, ut patet ex amore quo Deus se ipsum diligit, cui nihil bonitatis ac perfectionis deest, ex eo quod, quia summe necessarius est, caret honestate & laudabilitate in genere moris.

Dices denique. Objecta omnia habent æqualem bonitatem respectu Dei & neg. Unum enim magis Deum decet, quam aliud, & unum majorem habet vim alliciendi amorem Dei, quam aliud: quamvis Deus pro arbitrio suo, & absque omni vituperabilitate, possit illud eligere, quod minorem habet decentiam, & minorem vim alliciendi amorem divinum. Porro cum Deus in operibus suis ad extra potuerit eligere longe minora iis, quæ re ipsa elegit, omnes actus liberi divinæ voluntatis non solum in genere physico, sed etiam in genere moris, infinite honesti sunt, ac laudabiles.

RESPONSIO II.

Christus, ut homo, potuit etiam potentia morali, elicere actum minus perfectum, omisso perfectione.

Prob. Nam si non potuit, maxime quia voluntas ejus humana fuit antecedenter, per visionem & amorem beatificum determinata & necessitata moraliter ad actum perfectiorem, & ad semper eligendum optimum. Sed hæc ratio est falsa: nam actus boni ac meritorii Christi viatoris, de quibus hic agitur, & quos Christus ex prævia cognitione scientiæ supernaturalis eliciebat, erant natura priores, quam actus Christi, ut comprehensoris; nempe visio & amor beatificus. Ergo erant à visione & amore beatifico planè independentes: quod enim est natura prius, non potest ullo modo dependere ab eo, quod est natura posterius. Ergo voluntas humana Christi nullo pacto per visionem & amorem beatificum determinari & necessitari poterat ad actus illos.

Antecedens, in quo est tora difficultas, descenditur à pluribus Doctoribus, tam veteribus, quam recentioribus, & sic probari potest. Quia Christus, ut homo, quandiu viator fuit, visionem & alios actus beatificos habuit non solum titulo debiti connaturalis propter unionem hypostaticam, & sanctitatem substantialem, sed etiam titulo præmii ac mercedis: ita ut visionem cum aliis actibus beatificis à primo instanti conceptionis acceperit, & sequentibus retinuerit propter actus bonos ac meritorios, quos ut viator singulis momentis exercuit: melius enim fuit, & gloriofius Christo, habere ex merito, quam sine merito, id quod ex merito habere potuit. Ergo actus boni ac meritorii Christi, ut viatoris, fuerunt natura priores visionem & amore beatifico: meritum enim saltem natura præcedit mercedem. Sed dato quod actus meritorii Christi ut viatoris, non fuerint natura priores actibus ejus, ut comprehensoris, sic

Adhuc arguuntur. Gratis dicitur voluntas humana Christi fuisse per visionem & amorem antecedenter determinata ac necessitata moraliter ad actum perfectiorem, & ad eligendum optimum. Ergo, &c. *Prob. ant.* Nam si voluntas humana Christi fuit per amorem beatificum sic determinata ac necessitata moraliter ad actum, &c. maxime, ut contendunt adversarii, propter difficultatem ad oppositum, ortam ex ipso amore beatifico, & tantam, ut non posset moraliter superari propter imbecillitatem potentiæ: sed hoc gratis asseritur. Ergo, &c.

Prob. min. Nam dato quod voluntas humana Christi propter amorem beatificum tale ad actum perfectiorem & ad optimum, pondus habuerit, cui moraliter non posset resistere potentia non confortata, quæ idcirco tantam ad actum imperfectiorem, & ad non optimum difficultatem passa sit, ut eam superare non posset moraliter; at potuit voluntas humana Christi à Deo confortari, & dico ita re ipsa confortatam esse contra amoris beatifici pondus, ut ei resistere moraliter posset, si veller; & hoc dico, quia

necessitas moralis in Christo ad actum perfectiorem & ad optimum, orta ex amore beatifico, qui necessarius fuit, videtur non parum obscurum fuisse actum Christi viatoris laudabilitati in genere moris.

Porro Deus voluntatem humanam Christi contra pondus amoris beatifici confortavit, non per pondus oppositum, seu per actum vitalem, quo voluntas humana Christi indeliberatè propenderet ad actum imperfectiorem, & ad non optimum, sed per concursum prævium, seu physicam præmotionem, qua voluntas humana Christi ita complebatur, & accingebatur ad eligendum vel non eligendum actum perfectiorem, ut moraliter posset illum eligere vel non eligere, illumque absque omni necessitate eligeret. Physica autem illa præmotio, activè sumpta, erat omnipotentia divina, se ipsa immediatè agens in voluntatem humanam Christi: sumpta verò passivè, erat ipsa voluntas humana Christi, tali modo se habens se ipsa formaliter vi actionis divinæ in ipsa, seu vi actionis divinæ in ipsam se ipsa formaliter sic completa, & accincta ad operandum.

At inquit. Deum non decebat, ut sic voluntatem humanam Christi compleret, ut ponderi amoris beatifici moraliter posset resistere. & neg. Itaque Deum, & quidem maxime, decebat sic voluntatem humanam Christi complere per præviam actionem in illam, videlicet ut sic completa, posset se ipsa laudabiliter in genere moris ac meritorie determinare ad actus perfectiores, & ad optimum. Sed

Nota pro sequenti propositione. Duplex distingui potest vituperabilitas in genere moris. Prima est ea, quæ oritur ex actu malo, sive mortali, sive veniali. Qui enim peccat, sive mortaliter, sive venialiter tantum, proculdubio vituperabilis est. Secunda oritur ex carentiâ moralis perfectionis, quam quis potest habere; & tamen eam liberè non habet: nam qui liberè omittit actum perfectiorem, quem potest elicere, dignus est vituperio aliquo, illicque exprobrari potest, quod actum imperfectiorem eliciat, omisso perfectiori, quem posset elicere; præsertim si æquè facile elicere posset perfectiorem: quare cum omnis vituperabilitas in genere moris sit macula, vel fundetur in macula ejusdem generis, duplex distingui potest macula in genere moris; una scilicet, quæ consistit in actu malo, sive mortali, sive veniali; altera verò, quæ consistit in carentiâ perfectionis moralis, quam quis potest habere, & tamen liberè eam non habet. Hoc præsupposito, sit

RESPONSIO III.

Humanitas Christi sic poruit, etiam moraliter, actum minus perfectum elicere omisso perfectiori, ut tamen habuerit exigentiam absolutè infrustrabilem assentientis specialis, vi cuius semper & infallibiliter actum perfectiorem eliceret, omisso minus perfecto, & optimum eligeret.

Prob. 1. Quia, ut supra probatum est divinitas tenebatur regere humanitatem Christi. Ergo humanitas Christi non potuit incurtere vituperabilitatem aliquam, & maculam in genere moris, quin eandem incurreret divinitas. Sed humanitas Christi, non eligendo optimum, & actum eliciendo imperfectiorem, perfectiori omisso, incurrisset vituperabilitatem, & maculam aliquam in genere moris, ut patet ex notabili posito. Ergo eandem incurrisset divinitas. Atqui simpliciter repugnat divinitatem, vituperabilitatem & maculam aliquam in genere moris incurtere. Ergo simpliciter etiam repugnabat, humanitatem Christi non eligere optimum, & actum imperfectiorem, omisso perfectiori, elicere; repugnabat, inquam, propter regimen ipsi debitum à divinitate; adeoque vi hujus regiminis, sibi à divinitate debiti, humanitas Christi vel fuit antecedenter determinata intrinsecè ad actum perfectiorem, & ad optimum; quod dici non posse supra probatum est: vel habuit infrustrabiliter specialem assentientiam, vi cuius semper & infallibiliter eliceret actum perfectiorem, & optimum eligeret, Ergo revera, &c.

Prob.

Prob. 2. Sanctitas substantialis humanitatis Christi, ut patet ex supra dictis, summa fuit in ordine creato, seu in ordine sanctitatis participata. Ergo fuit impossibilis cum omni vituperabilitate & macula in genere moris; alioquin non fuit summa. Ergo fuit impossibilis cum omissione actus perfectioris, & electione non optimi. Ergo humanitas Christi propter sanctitatem suam substantialem, vel fuit physice prædeterminata ad actum perfectiorem, & ad optimum, quod est falsum; vel infirmiter habuit specialem assistentiam, vi cuius semper & infallibiliter, &c. Ergo revera specialem illam assistentiam habuit infirmiter.

Dices 1. Ex nobis, repugnabat simpliciter, humanitatem Christi elicere actum imperfectiorem, omisso perfectiori. Ergo neque moraliter, neque physice poterat actum imperfectiorem, perfectiori omisso, elicere. *R. dist. ant.* Repugnabat simpliciter humanitatem Christi elicere, &c. propter antecedentem aliquam determinationem intrinsecam ad ponendum actum perfectiorem, vel propter defectum alicujus prærequisiti ad ponendum actum illum, *N. ant.* Repugnabat humanitatem Christi elicere, &c. propter regimen ipsi debitum, & infirmiter specialem assistentiam exigentiam, quam habebat formaliter & immediate à sua sanctitate substantiali, *C. ant. & dist. conf.* Ergo actum imperfectiorem, perfectiori omisso, elicere non potuit potentia, quæ sibi relicta esset, aut etiam relinqui posset, *C. conseq.* Potentia, quæ nec sibi relicta esset, nec relinqui posset, quia infirmiter exigebat specialem assistentiam, vi cuius semper & infallibiliter actum perfectiorem, imperfectiori repudiato, eliceret, *N. conseq.*

Dices 2. Repugnantia illa, quam secundum nos habuit humanitas Christi ad actum imperfectiorem, fuit antecedens. Ergo vi illius, humanitas Christi fuit antecedenter determinata ad actum perfectiorem. *R. dist. ant.* Repugnantia illa, quem secundum nos, &c. fuit antecedens, & fundata in aliquo voluntati humane Christi intrinseco, quo modus illius operandi immutaretur, & ad unum ipsa applicaretur irresistibiliter, *N. ant.* Repugnantia illa, quem secundum nos, &c. fuit antecedens, & fundata in aliquo, intrinseco quidem voluntati humane Christi, nempe in divinitate humanitati Christi compositivè intrinseca, sed solum per se ipsam formaliter tribuente infirmiter specialem assistentiam exigentiam, & jus infirmiter ad auxilia planè infallibilia simul & repudiabilia, *C. ant. & N. conseq.*

Dices 3. Si humanitas Christi habuit repugnantiam illam, quam ei attribuimus, non habuit concursus divinum, paratum ad actum imperfectiorem: nam Deus non potuit velle concurrere ad actum implicantem. Ergo si humanitas Christi habuit repugnantiam illam, quam ei attribuimus, nequidem physicam, actum imperfectiorem elicendi potentiam habuit. *R. neg. ant. Ad probationem dist.* Deus non potuit velle concurrere ad actum, repugnantem ratione sui, aut ratione potentie, *C. Ad actum repugnantem præcisè ratione alicujus exigentis infirmiter omissionem ejus, & quidem liberam, meritoriam, & laudabilem in genere moris, N. Cum enim ad talem actus illius omissionem necessaria sit facultas completa & expedita ad ponendum, vel non ponendum actum illum, necesse est, ut Deus paratus sit ad actum illum concurrere, adeoque ut Deus possit vel- le ad actum illum concurrere.*

Ex dictis hæcenus intelligitur, Christum, ut hominem, non habuisse quidem indefectibilitatem physicam, quæ consistit in antecedenti & intrinseca determinatione ad actus perfectiores, & ad optimum, sed habuisse indefectibilitatem moralem, seu indefectibilitatem juris, quæ tamen hominem denominat simpliciter indefectibilem: qui enim jus habet infirmiter ad specialem assistentiam, vi cuius semper & infallibiliter eliciet actum perfectiorem, & optimum eliger, rectè dicitur, & est simpliciter indefectibilis, etiam in sensu composito potentie mo-

ralis elicendi actum imperfectiorem, & eligendi non optimum: nam hæc potentia, cum jure infirmiter ad specialem assistentiam, &c. conjuncta, impeditur per jus illud, ne voluntatem denominet defectibilem.

At inquit. Quid est, voluntatem esse defectibilem in genere moris, seu voluntatem posse in genere moris deficere, nisi voluntatem posse actum imperfectiorem, perfectiori liberè omisso, elicere, & non optimum eligere posse? *R.* Voluntatem esse defectibilem in genere moris, seu voluntatem posse in genere moris deficere, est voluntatem posse elicere actum minus perfectum, omisso, &c. nec habere jus infirmiter ad specialem assistentiam, vi cuius, seu, quod idem est, jus infirmiter ad auxilia congrua, quibuscum semper & infallibiliter eliceret actum magis perfectum, repudiato minus perfecto, &c.

At inquit iterum. Si Christus, ut homo, non habuit indefectibilitatem physicam, sed moralem tantum, & juris, dici quoque potest, & debet, non impeccabilitatem physicam, sed moralem tantum & juris habuisse. Ergo perperam à nobis art. sup. Christo, ut homini, attributa est physica impeccabilitas. *R. neg. ant.* Ratio disparitatis est, quia cum impeccabilitate physica stat libertas in genere moris, & potentia exercendi actus meritorios ac laudabiles in genere moris: unde melius fuit Christo, ut homini, esse impeccabilem impeccabilitate physica, quam esse impeccabilem impeccabilitate morali & juris tantum: nam plus est, aliquem esse impeccabilem physica impeccabilitate, quam esse impeccabilem impeccabilitate tantum morali & juris.

E contra verò indefectibilitas physica libertatem in genere moris ab humana voluntate Christi exclusisset, nec cum tali indefectibilitate actus meritorios & laudabiles in genere moris exercere potuisset voluntas humana Christi: unde melius fuit Christo, ut homini, esse indefectibilem indefectibilitate morali & juris, quam esse indefectibilem physica indefectibilitate: nam Christus, ut homo, indefectibilitate morali & juris, fuit simpliciter indefectibilis, simulque potuit actus meritorios & laudabiles in genere moris exercere.

At inquit denique. Sanctitas substantialis Christi, ut hominis, secundum nos, impossibilis fuit cum potentia bene vel malè agendi. Ergo pariter impossibilis fuit cum potentia elicendi actum magis perfectum, vel minus perfectum. *R. neg. conf.* Itaque sanctitas substantialis Christi, ut hominis, impossibilis fuit cum potentia bene vel malè agendi: quia hæc potentia Christo, ut homini, necessaria non fuit ad exercendos actus meritorios & laudabiles in genere moris, & ita cum impotentia peccandi voluntas humana Christi sanctior ac perfectior fuit sine detrimento libertatis ad merendum requisitæ. Sanctitas substantialis Christi, ut hominis, impossibilis non fuit cum potentia etiam morali actum perfectiorem vel imperfectiorem elicendi, quia hæc potentia Christo, ut homini, ad exercendos actus meritorios & laudabiles in genere moris, necessaria fuit, atqui ita absque hac potentia habere non potuit libertatem in genere moris, quacum proculdubio impossibilis non fuit substantialis ejus sanctitas.

ARTICULUS IV.

Utrum Christus, ut homo, habuerit liberum arbitrium.

RESPONSIO.

Christus, ut homo, habuit liberum arbitrium, seu libertatem non solum à coactione, sed etiam à simplici necessitate.

Prob. 1. ex Scriptura. Nam dicitur Isaïæ cap. 7. *Butyrum & mel comeder, ut sciat reprobare malum, & eligere bonum:* quæ verba ad Messiam manifestè pertinent. Et ejusdem cap. 53. de eodem Messia dicitur: *Oblatus est, quia ipse voluit.* Denique Christus